

Perspectief

ChristenUnie-jongeren

**POLITIEK PROGRAMMA
2025**

Inhoud

Inhoud	2
Democratie & bestuur	3
Klimaat	4
Landbouw	5
Wonen	6
Ruimte, infrastructuur & mobiliteit	7
Arbeid	8
Fiscaal beleid	9
Sociaal domein	10
Justitie & Veiligheid	11
Pluriforme samenleving & diversiteit	12
Zorg	13
Medische Ethiek	14
Onderwijs	15
Mensenrechten & Internationale rechtsorde	16
Ontwikkelingssamenwerking	17
Europa	18
Israël & Palestina	20
Migratie & Asiel	21
Defensie	23
Digitale zaken.....	24

Democratie & bestuur

Als Perspectief koesteren we onze democratische rechtsstaat. We willen werken aan een relatie van vertrouwen tussen burger en overheid. Als mensen zijn we geschapen om zorg te dragen voor onze schepping en daarin ook voor elkaar. De overheid heeft een zorgplicht en moet handelen in het algemeen belang en grondrechten borgen. Een sterke democratie is daarom de beste verdediging tegen mensenrechtenschendingen. Schandalen als de gaswinning in Groningen en de toeslagenaffaire kunnen de manier waarop wij naar ons staatssysteem en democratie kijken in negatieve zin beïnvloeden. Wij staan voor een sterk, toegankelijk en integer bestuur door onder andere de volgende punten:

- Er moet meer geld naar politieke partijen. Dit geld moet deels geoormerkt zijn om te investeren in extra inhoudelijke ondersteuning, de wetenschappelijke instituten en de jongerenorganisaties van partijen.
- Er moet structureel meer geld naar gemeenten zodat zij hun uitgebreide takenpakket hoogwaardig uit kunnen voeren.
- Iedere gemeente moet een jongerenloket hebben waar jongeren aan kunnen kloppen met maatschappelijke ideeën en op weg geholpen kunnen worden met het opzetten van initiatieven.
- Toetsing aan de Grondwet door een constitutioneel hof moet mogelijk worden.
- We zijn geen voorstander van een correctief bindend referendum.
- De Tweede Kamer moet worden uitgebreid naar 250 leden. Daarbij wordt de huidige kiesdrempel voor de Tweede Kamer van 0,67 procent (één zetel nu) verhoogd naar 0,8 procent (dan twee zetels).
- De Eerste Kamer moet worden vergroot van 75 naar 125 leden.
- Stapelen van ambten als volksvertegenwoordiger is onwenselijk. Artikel 57 van de Grondwet bepaalt dat een Tweede Kamerlid niet tegelijk bepaalde andere functies kan uitoefenen. Ook geldt de Wet incompatibiliteiten Staten- Generaal en Europees Parlement. Deze wet moet worden uitgebreid zodat een volksvertegenwoordiger niet meer tegelijk lid kan zijn van meerdere volksvertegenwoordigende bestuursorganen.
- De Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden moeten meer geld en middelen krijgen om voldoende ondersteund te kunnen worden.
- De publieke omroep is van essentieel belang voor onze democratie en moet daarom voldoende worden ondersteund vanuit belastinggeld om goed te kunnen (blijven) functioneren. Hierbij moet terughoudend worden omgegaan met bezuinigen.
- Het is van belang dat de Nederlandse regio's zich gehoord en vertegenwoordigd voelen in de landelijke politiek. Echter, het is niet wenselijk om dit te bereiken via een nieuw, regionaal kiesstelsel.

Klimaat

PerspectieF wil een ambitieus klimaatbeleid. We moeten als mensheid alles in het werk stellen om verregaande klimaatverandering te voorkomen en tegelijk toewerken naar een maatschappij die structureel in goede balans is met de aarde. Het klimaatvraagstuk vraagt om actie op verschillende terreinen. In de industrie moeten we onze productiemethodes aanpassen en we moeten nieuwe manieren vinden om onze energie op te wekken. We moeten bereid zijn om de economie en onze eigen consumptie flink aan te passen, gericht op duurzaam welzijn en niet op economische groei op de korte termijn. Onze eigen levensstijl zal aangepast moeten worden, met minder consumptie, meer plantaardig voedsel en meer hergebruik.

Om die doelen te bereiken moeten er stevige politieke keuzes gemaakt worden. We moeten ons vanaf nu laten leiden door principes als 'de vervuiler betaalt' en de overheid de capaciteit geven om snel en stevig te kunnen handelen ten aanzien van de klimaatcrisis. Tegelijk moeten we ervoor zorgen dat iedereen de duurzaamheidstransitie mee kan maken door mensen met een kleine portemonnee daarbij te ondersteunen. PerspectieF maakt zich daarom onder andere hard voor de volgende zaken:

- De in het Klimaatakkoord afgesproken CO₂-belasting voor bedrijven moet opgeschroefd worden naar een jaarlijkse stijging van 25 procent per ton CO₂-uitstoot. Op Europees niveau dringen we erop aan dat andere landen dit voorbeeld volgen.
- Om een waterbedeffect te voorkomen dringen we er nationaal en in de EU op aan om strengere eisen te stellen aan import wat betreft de uitstoot van broeikasgassen.
- Er moet een minimumafstand vliegvluchten op het Europese vasteland komen van 750 km.
- De overheid moet overgaan tot groene industriepolitiek om bedrijven te helpen bij de duurzaamheidstransitie.
- Er moeten grootschalige isolatieprojecten worden opgezet, waarbij sociale huurwoningen prioriteit krijgen bij het isoleren.
- De hoeveelheid spoor in Nederland moet uitgebreid worden en via subsidies of aantrekkelijke abonnementen moet het openbaar vervoer financieel aantrekkelijk worden gemaakt voor
- mensen met een kleinere portemonnee.
- De bus moet ook in rurale regio's en dunner bevolkte gebieden een prominenter vervoermiddel worden, met meer buslijnen en innovatieve vervangende bussystemen die aansluiten op de vraag.
- Goede, klimaatvriendelijke keuzes bij voedselconsumptie stimuleren we, door ze onder een special laag klimaatbelastingtarief van 6% te laten vallen.

Natuur & Landbouw

Nederland staat voor een grote opgave op het gebied van landbouw en natuur. De stikstofcrisis, de klimaatcrisis en de achteruitgang van biodiversiteit en waterkwaliteit vragen om fundamentele keuzes over hoe we ons land gebruiken en inrichten. De huidige vorm van landbouw vraagt te veel van de aarde en zet haar functioneren onder grote druk. Dit kan zo niet langer doorgaan. Wij hebben de taak gekregen om rentmeesters te zijn van Gods schepping. Dit vraagt om een nieuw perspectief op natuur en landbouw.

Het ontbreken van zo'n helder perspectief heeft de afgelopen jaren gezorgd voor veel onzekerheid bij boeren. Dit heeft geleid tot veel wantrouwen en frustratie. Door als overheid een helder toekomstperspectief te bieden wordt de boer houvast gegeven, waarmee zij kunnen bouwen aan een duurzame landbouwsector. De transitie in de landbouw vraagt niet alleen om financiële steun of nieuwe regels, maar ook om een verandering in onze sociale en culturele omgang met ons landschap en onze boeren.

Dit toekomstbeeld wordt gerealiseerd samen met de landbouwsector, provincies en waterschappen. In dit toekomstbeeld wordt er ingezet op het boeren binnen gezonde planetaire grenzen, op basis van de draagkracht van de natuur. Winstoptimalisatie is niet langer leidend bij het inrichten van ons landschap. Er wordt ingezet op multifunctionaliteit, waarin bijvoorbeeld ook ruimte is voor wilde natuur, waterberging, recreatie en educatie.

- Bestemmingsplannen en omgevingsvisies bieden duidelijke kaders voor een duurzame inrichting van het buitengebied, waarin water en bodem sturend zijn. Binnen deze kaders blijft ruimte voor innovatie en experimenten per boerenbedrijf, gemeente of regio.
- Natuur, biodiversiteit en schoon water zijn onmisbaar voor een gezonde leefomgeving. Binnen de ruimtelijke inrichting worden water en bodem sturend en wordt biodiversiteit gestimuleerd.
- We versterken het 'Investeringsfonds Duurzame Landbouw' dat boeren ondersteunt bij de transitie naar natuurinclusieve en biologische landbouw. Dit fonds biedt financiële steun en begeleiding tijdens de tussenfase waarin het nieuwe verdienmodel nog niet vanzelfsprekend is.
- Voor agrarische producten wordt het principe van 'True-pricing' gehanteerd, waarbij consumenten de maatschappelijke prijs van deze producten gaan betalen. De opbrengst hiervan komt ten goede aan natuurbeheer en verbetering van waterkwaliteit.
- Het leveren van ecosysteemdiensten moet worden beloond, bijvoorbeeld door middel van carbon credits of subsidies voor natuurlijke waterzuiveringsinstallaties.
- Om Nederland van het stikstofslot te halen krijgen agrarische ondernemer bedrijfsgerichte emissieplafonds. Zij kunnen zelf besluiten op welke manier zij deze doelen willen halen. Deze emissieplafonds leiden tot een vermindering van de stikstofuitstoot en extensivering van de landbouw.

Wonen

Iedereen heeft recht op een fatsoenlijk dak boven het hoofd. Dat kunnen we niet zonder meer overlaten aan de markt: volkshuisvesting is een grondwettelijke taak voor de overheid en dus moet de overheid de regie houden. We zien veel knelpunten rondom het bouwen, huren of kopen en het onderhouden van een goed huis. We willen betaalbare, duurzame en flexibele woonruimte. Daarbij kijken we ook naar nieuwe woonvormen zoals woongemeenschappen of woonvormen gecombineerd met mantelzorg. Daarom pleiten we onder meer voor de volgende punten:

- We willen dat de minister voor VRO(M) bouwlocaties aanwijst waar nieuwe woningen gebouwd kunnen worden.
- We willen dat starters betere toegang tot woningen krijgen, doordat gemeenten in crisisregio's delen van hun woningvoorraad voor starters reserveren.
- Open de sociale huursector voor jongeren, via een nationaal toewijzingssysteem, waardoor mensen ook buiten hun regio een sociale huurwoning kunnen vinden.
- We willen dat gemeenten een zelfbewoningsplicht hanteren.
- In de huursector moet een puntensysteem ingevoerd worden voor het middensegment, zodat ook daar de prijzen niet boven een maximum kunnen stijgen.
- We willen meer kleinere woningen. Dat kan door nieuwbouw maar ook door bestaande woningen om te zetten in een- en tweepersoonshuishoudens.
- We willen dat woningen sneller worden geïsoleerd en dat mensen met lagere inkomens hierin prioriteit krijgen.
- We willen dat de overheid duurzaamheidsnetwerken en woningcorporaties samenbrengt om versneld over te kunnen gaan tot integrale verduurzaming van woningen.
- We willen innovatieve, flexibele woonvormen voor kleine huishoudens stimuleren. Verlaag juridische drempels voor woonvormen als gemeenschappen en generatiewooncomplexen en biedt financiële steun.

Ruimte, infrastructuur & mobiliteit

De inrichting van ons land gaat veranderen. Bevolkingsgroei, klimaatverandering en technologische ontwikkelingen hebben hun weerslag op onze behoeften en ons gedrag. De reisbehoefte is sterk veranderd door de opkomst van thuiswerken. We zijn gedwongen om snel over te schakelen op duurzame vervoermiddelen, waarmee meerdere mensen zich tegelijkertijd kunnen verplaatsen. Ruimtegebrek dwingt ons ertoe anders te gaan bouwen en onze infrastructuur anders over het land te verdelen. We leven in een klein land, waarbij toch grote verschillen tussen regio's bestaan. Bij het oplossen van het ruimtevraagstuk moet dan ook gekeken worden naar maatwerk per gebied. Om maatschappelijke activiteit te stimuleren in gebieden die dunner bevolkt zijn, moet ook daar geïnvesteerd worden in de juiste voorzieningen. Regio's moeten dan ook de middelen krijgen om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te kunnen bieden. Dat

brengt ons onder andere tot de volgende standpunten:

- We willen dat er veel meer wordt ingezet op het OV.
- We willen dat de hoeveelheid spoorwegen wordt uitgebreid en dat er speciale busbanen komen langs snelwegen en provinciale wegen.
- We willen dat de verbindingen tussen regio's verbeteren. Daarom willen we dat de Lelylijn en Nedersaksenlijn er snel komen, en er in Drenthe, Groningen en Overijssel meer spoor wordt aangelegd. Ook willen we dat de verbindingen over de grens verbeteren.
- We willen dat het OV betaalbaarder wordt. Dat kan met goedkopere abonnementen voor veelgebruikers, zeker als zij een kleinere portemonnee hebben. Wij willen een gelijke minimumprijs voor al het OV.
- Wij willen zo min mogelijk nieuwe autosnelwegen.
- Wij willen dat de aanleg van fietssnelwegen wordt versneld, om fietsen aantrekkelijker te maken voor de middellange afstand.
- Wij willen dat de landelijke overheid recreatief aanbod in dunbevolkte gebieden stimuleert. Zo worden die regio's aantrekkelijker voor bijvoorbeeld jongeren.

Arbeid

Werk is van onschatbare waarde in het leven; betaald en onbetaald. In Genesis zien we al hoe de deugd van het werken in de mens is gelegd en wat de mens aan de schepping toe kan voegen door te werken. Werk geeft mensen de mogelijkheid in hun levensonderhoud te voorzien, het zorgt voor een goede mentale gezondheid en gevoel van eigenwaarde, en draagt bij aan de maatschappelijke welvaart. Daarom zijn goede arbeidsomstandigheden cruciaal.

We maken ons zorgen over die arbeidsomstandigheden. De arbeidsmarkt is geheel uit balans en heeft kwetsbare partijen in recente tijden enkel kwetsbaarder gemaakt. ZZP'ers worden onvoldoende beschermd, het minimumloon is te laag en jongeren krijgen vaak onzekere contracten. Daarnaast moeten we uitkijken dat we onszelf niet overwerken. Hoewel de officiële arbeidsuren in internationaal perspectief niet hoog lijken, wordt in onze samenleving de druk opgevoerd door informele overuren en de effecten van het 24/7 bereikbaar moeten zijn voor het werk. We moeten beter waarborgen dat werk ook gepaard gaat met de nodige rust. Daarom is minder werk en bedrijvigheid op de zondag van blijvende waarde. Daarom staan wij onder andere voor de volgende zaken:

- Vaste arbeidscontracten moeten weer de norm worden. Flexibiliteit moet vooral gezocht worden binnen vaste contracten, bijvoorbeeld via een '80/20-contract' (80% vast, 20% flexibel).
- Het minimumloon moet gelijk zijn aan 60% van het mediane bruto inkomen in Nederland, in lijn met de EU-richtlijn. Er komt een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor ZZP'ers.
- Voor werkgevers moet een zelfstandigenheffing gelden wanneer zij ZZP'ers in dienst nemen.
- Er moet een eenvoudig ontslagrecht komen voor werkgevers.
- De belasting op arbeid moet omlaag, wat wordt gecompenseerd door een hogere belasting op vermogen. Daarnaast moet de marginale belastingdruk op het verzamelinkomen van eenverdieners en tweeverdieners gelijk worden getrokken.
- Het volwassen minimum jeugdloon moet worden afgeschaft.

Fiscaal beleid

De maatschappelijke stemming rond belastingen is in de laatste jaren gekeerd: niet langer wordt grenzeloos vertrouwd op de vrije markt en loopt men mee in het kielzog van grote bedrijven op zoek naar verdere economische groei. In plaats daarvan is men kritische vragen gaan stellen bij de wenselijkheid van de eenzijdige focus op economische groei en heeft men een negatieve houding aangenomen tegenover multinationals die te weinig van hun welvaart investeren in de samenleving en bovendien te weinig belasting afdragen. Ook is men de rol van de overheid anders gaan bekijken: deze wordt niet zozeer gezien als motor van de economie, maar wel als toezichthouder die de kaders stelt en bijstuurt wanneer het nodig is. Dat is ook de rol die Perspectief weggelegd ziet voor de overheid. Zo kunnen we onze welvaart rechtvaardiger verdienen en verdelen. Die visie op fiscaal beleid leidt onder andere tot de volgende standpunten:

- Er komt op Europees niveau een minimumtarief voor winstbelasting van 15 procent voor multinationals.
- De belasting op arbeid gaat omlaag (terug naar 35 procent) en de belasting op vermogen gaat omhoog (onder andere door eigen woningbezit in box 3 te plaatsen).
- Het moet mogelijk worden producten BTW-vrij te maken. Op groente en fruit en reizen met het openbaar vervoer moet 0 procent BTW geheven worden.
- Het belastingstelsel wordt in de komende jaren stevig versimpeld, vooral de toeslagen, waarbij zoveel mogelijk toegewerkt wordt naar een eendimensionale toeslag.
- De hypotheekrenteaftrek wordt versneld afgebouwd.
- De vliegtaks wordt jaarlijks met 10 procent verhoogd tot het niveau van 'true pricing' en er komt een 'veelvliegtaks.'
- Wij verhogen de kansspelbelasting en belasten het als inkomstenbelasting (hoogste schijf van box 1). Uit de extra belastinginkomsten financieren wij afkickhulp en preventie.
- De btw op cultuur en sport moet niet hoger zijn dan 9%. Dit omvat in ieder geval de levering en uitlending van boeken en kranten, de toegang tot culturele evenementen zoals musea en uitvoeringen en de toegang tot sportfaciliteiten en wedstrijden. We vinden het belangrijk om cultuur, media en sport voor een breed publiek toegankelijk te houden zodat iedereen zich persoonlijk kan ontwikkelen.
- Een verhoging van de btw moet altijd gepaard gaan met een impactanalyse

Sociaal domein

Samenleven draait niet alleen om economisch belang en vrijheid van het individu, maar vooral om welzijn en gemeenschapszin. Onze samenleving heeft veel goeds te bieden voor wie daarin mee kan draaien, maar kan ook als een sneltrein voorbij schieten wanneer iemand achterop raakt. De samenleving moet ruimte bieden voor iedereen die graag wil meedraaien. Wie het echt niet redt op de reguliere arbeidsmarkt moet op andere manieren waardevol bij kunnen dragen aan de maatschappij.

Voor mensen die met schulden kampen moet de overheid barmhartig zijn: zij doet recht aan derden maar biedt de persoon in kwestie perspectief op een toekomst zonder schuldenlast.

Ook wil Perspectief dat de samenleving jongeren ruimte en tijd biedt om zich persoonlijk en sociaal te ontwikkelen en met hun talenten bij te dragen aan de samenleving. Hierbij bieden we weerstand tegen individualisering en prestatiedruk en bieden we ruimte voor verenigingen, jongerenorganisaties en vrijwilligersorganisaties. Daarom staan we onder andere voor de volgende standpunten:

- We willen zoveel mogelijk werkgelegenheid creëren voor mensen die nu nog een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Daarom zetten we in op middelen als de begeleidingsbonus, waarbij werkgevers hulp krijgen bij de begeleiding van werknemers die extra aandacht nodig hebben, en ondersteunen we sociale ondernemingen uitgebreid.
- We voeren basisbanen in, waarbij mensen kunnen blijven participeren op de arbeidsmarkt en hun perspectieven vergroot worden om door te stromen naar een reguliere baan.
- Voor mensen die daadwerkelijk niet kunnen participeren op de arbeidsmarkt is het belangrijk dat de voorzieningen op orde gebracht en vereenvoudigd worden.
- We willen een uitbreiding van het Waarborgfonds, waarmee ernstig problematische schulden kunnen worden afgekocht of waarmee lichtere betalingsvoorwaarden kunnen worden gearrangeerd.
- Er komt meer inzet op persoonlijke begeleidingstrajecten in de schuldhulp.
- We willen dat elke gemeente een vrijwilligersloket heeft die vraag en aanbod bij elkaar brengt, en dat gemeenten een actieve coördinerende rol oppakken om maatschappelijke organisaties en vrijwilligersorganisaties samen een duurzaam netwerk op te laten bouwen.
- We willen dat gemeenten meer subsidies vrijmaken om jongeren en ouderen bij elkaar te brengen in maatschappelijke projecten.
- We zetten in op het voorkomen van dak- en thuisloosheid en beleid dat gebrand is op langetermijnperspectief voor dak- en thuislozen.

Justitie & Veiligheid

We moeten de rechtsstaat, inclusief haar rechtsbescherming, actief onderhouden, monitoren en aanscherpen, zodat het recht ook daadwerkelijk kan zegevieren. Daarom willen wij werk maken van betere rechtsbescherming voor iedereen. De toeslagenaffaire heeft ons ervan bewust gemaakt dat goede rechtsbescherming geen vanzelfsprekendheid is. Daarnaast zet de toegenomen spanning in de samenleving in coronatijd ons extra stil bij het belang van handhaving en veiligheid. Maar we zien dat de middelen momenteel tekortschieten om die veiligheid op volwaardig niveau te garanderen. De politie komt mankracht tekort om al haar taken naar wens uit te voeren en verdient een hoger salaris. Er moet meer capaciteit en geld bij, zeker wanneer we een ambitieuzere veiligheidsagenda willen uitrollen.

We komen onder andere tot de volgende standpunten:

- Er moet meer geld naar de politie om de handhavingcapaciteit uit te kunnen breiden.
- Drugscriminaliteit wordt ambitieuzer aangepakt, met meer inzet van politie, hogere maximumstraffen of strafmaten voor zware drugscriminaliteit en grootschalige campagnes om de drugsvraag terug te dringen. Daarnaast willen we meer taskforces voor de drugsafvalproblematiek.
- We willen de misstanden in de prostitutiesector terugdringen, onder andere door het ‘Zweeds model’ in te voeren, waarbij het kopen van seks strafbaar gesteld wordt.
- Er komt een scherper kader voor taskforces die radicalisering bestrijden. Er moet een balans gevonden worden tussen het recht op privacy van burgers en het vroegtijdig kunnen handelen bij radicalisering onder jongeren via online platforms, onder andere in jihadistische, links- en rechtsextremistische hoek.
- De overheid gaat een leidraad opstellen aan de hand waarvan instellingen in de publieke sector veiliger om kunnen gaan met digitale privégegevens van burgers. Ook gaat zij de digitale toepassingen van differentiatie beter monitoren.
- Er komt meer geld voor sociale rechtsbijstand en er worden afspraken gemaakt met advocatenkantoren zodat ze allemaal hun bijdrage leveren aan sociale rechtsbijstand.

Pluriforme samenleving & diversiteit

Als christenen zien we hoe divers God de mensheid gemaakt heeft: etniciteit, cultuur, karakter, interesses, talenten. Dit is een geschenk waarmee we elkaar aanscherpen, maar betekent ook de verantwoordelijkheid om die diversiteit te koesteren en in te zetten voor het goede op deze aarde. Want we kunnen ook veel diepe schade aanrichten. Ook binnen christelijk Nederland is er nog veel werk aan de winkel. Wel zien we dat verschillende christelijke gemeenschappen toenadering zoeken in plaats van de verschillen uit te lichten, zowel op maatschappelijk als ook op politiek niveau. Als Perspectief moeten we dit versterken en doorzetten.

Die ambitie betekent ook dat er zaken ingrijpend moeten veranderen. We moeten niet enkel verantwoordelijkheid nemen voor thema's die christenen in directe zin raken. Racisme en validisme moeten steviger worden aangepakt. De veiligheid van lhbtq+'ers moet strakker worden gehandhaafd. Wij blijven het belang van geloofsvrijheid benadrukken, ook wanneer dat meerderheden onder de bevolking tegen de borst stuit. Daarnaast moeten we meer ambitie tonen om de positie van minderheden in de maatschappij te versterken, zoals de positie van mensen met een beperking. Aanvullend hierop moeten we aandacht hebben voor de positie van vrouwen in de maatschappij. Daarbij houden we oog voor inhoudelijke verschillen van mening, maar staat de vrijheid en veiligheid om vanuit de eigen waarden een bijdrage te leveren aan de samenleving voorop. Daarom staan we onder andere voor de volgende standpunten:

- Nederland ratificeert zo snel mogelijk het facultatieve protocol van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een beperking (2006). Hierdoor kunnen gedupeerden hun beklag doen bij de rechter en bij het VN-comité dat toeziet op dit verdrag.
- Politieke en bestuurlijke participatie van mensen met een beperking moet worden gestimuleerd door barrières die participatie bemoeilijken weg te nemen. Jongerenorganisaties hebben hierin een grotere verantwoordelijkheid omdat zij een springplank vormen voor nieuwe generaties (politieke)
- bestuurders.
- Om kansgelijkheid te verbeteren tussen mannen en vrouwen in de samenleving moeten de sociale regelingen verbeteren. Er komt een generieke regeling voor betaald ouderschapsverlof, waarbij gezinnen de uren zelf tussen de partners kunnen verdelen.
- Racisme in de samenleving moet steviger worden aangepakt. De overheid moet in samenspraak met de politieleiding toewerken naar gespecialiseerde onderzoekers op dit terrein die klachten beter kunnen behandelen. De overheid moet de samenwerking met bedrijven waarbij racistische praktijken zijn geconstateerd stopzetten.
- De geloofsvrijheid in het publieke domein is belangrijk. Het dragen van religieuze symbolen hoort daarbij. Het niqaabverbod moet daarom worden teruggedraaid.
- Er komen meer voorlichtingscampagnes op scholen om jongeren beter te onderwijzen in vraagstukken rond lhbtq+-identiteit. Uitgangspunten daarbij moeten feiten, respect en veiligheid zijn. Er wordt ruimte gelaten voor verschillende levensbeschouwelijke opvattingen.
- Wij willen dat taallessen zo snel mogelijk gegeven worden aan asielaanvragers, om geen onnodige belemmering te geven voor inburgering.
- Wij willen dat er in samenwerking met het COA gewerkt wordt aan een maatwerkplan voor nieuwkomers om aan het werk te gaan. De regeling dat asielzoekers pas na zes maanden en voor beperkte duur mogen werken, wordt afgeschaft.

Zorg

Tijdens de coronacrisis hebben we het belang van een goed georganiseerde zorgsector gezien. Door de langdurige en ongekende inzet van het personeel in de zorg zijn tekorten in het zorgsysteem opgevangen. Onze zorg is onvoldoende onderhouden en klaargestoomd voor noodsituaties zoals een pandemie. PerspectieF wil dat dit veranderd. De zorg moet beter en efficiënter gefinancierd worden. Daarnaast moet het personeelstekort worden opgelost door de sector aantrekkelijker maken om in te werken.

Kijkend naar de toekomst zien we grote uitdagingen zoals een groeiende vraag naar zorg dankzij vergrijzing en oplopende personeelstekorten. Door in te zetten op preventie kan de groei van de zorgvraag afnemen. We komen daarom onder andere tot de volgende standpunten:

- We willen dat de capaciteit van de zorg wordt opgeschaald. Met een transformatiebeleid kunnen de salarissen en de zeggenschap van verzorgend personeel worden verhoogd. Een kleiner personeelstekort heeft een verlagend effect op de werkdruk.
- We willen een betere (materiaal)voorraad voor noodsituaties.
- Het eigen risico per jaar blijft hetzelfde maar wordt opgedeeld in kleinere delen die per behandeling betaald worden. Zo worden mensen met een kleinere portemonnee niet ineens geraakt door een hoge factuur.
- We willen dat de accijns op alcohol en tabak verder stijgen. Ook willen we dat deze producten in een paar jaar tijd enkel nog op speciaal aangewezen locaties worden verkocht.
- We willen dat het gedoogbeleid voor softdrugs wordt afgeschaft. We zijn geen voorstander van legalisatie.
- We willen dat er meer wordt ingezet op preventie. Gemeenten moeten worden ondersteund om (buiten)sport toegankelijk te maken.

Medische Ethiek

PerspectieF neemt een unieke positie in op het terrein van medische ethiek. Enerzijds nemen we inhoudelijk vaak een minderheidspositie in binnen onze samenleving. Anderzijds blijft PerspectieF altijd zoeken naar mogelijkheden tot verbinding met mensen die een andere mening zijn toegedaan. Gelijk krijgen is niet ons doel, het goede bereiken voor de samenleving is dat des te meer. Daarvoor moet je altijd blijven onderzoeken op welke gebieden samengewerkt kan worden met die partijen waarmee op andere punten fel de inhoudelijke discussie gevoerd wordt. Want onze idealen mogen onze relaties niet verpulveren, maar evenmin mogen onze relaties onze principes tenietdoen.

PerspectieF wil opkomen voor het kwetsbare leven, van het prille begin tot het natuurlijke eind, en dat leven ook zo goed mogelijk ondersteunen. We zijn er open over dat we dat doen in de overtuiging dat het leven niet in de eerste plaats ons toebehoort, maar God. We streven niet naar een zo maakbaar mogelijke samenleving, maar kijken hoe we zoveel mogelijk mensen kunnen blijven betrekken bij het leven dat aan ons gegeven is, waarbij we uit liefde en zorgzaamheid handelen. Daarbij moeten we opletten; maakbaarheidsdenken kan in twee richtingen doorschieten. Ook pogingen om het leven van anderen te verlengen of te verstevigen kunnen hun eigen doel voorbijschieten. Al ons politieke handelen op dit gebied moet dus plaatsvinden met het volste besef van onze nederige positie binnen de Schepping. Daarom formuleren we onder andere de volgende standpunten:

- We verlangen naar en willen werken aan een wereld waarin elk kind gewenst en geliefd is en abortus zo min mogelijk voorkomt. Tegen die achtergrond zijn wij kritisch op de abortuswetgeving in Nederland en willen deze aangescherpt zien.
- We willen dat vrouwen via een keuzehulp begeleid worden bij ingrijpende beslissingen over de zwangerschap. Ook willen we meer investeringen in opvangtehuizen en een verbeterd adoptiesysteem. We blijven op zoek naar meer mogelijkheden om psychologische, sociale en financiële ondersteuning te bieden aan vrouwen.
- We willen dat anticonceptiemiddelen breed vergoed worden via het basispakket.
- We willen uitgebreidere en frequente voorlichtingscampagnes voor jongeren over seksualiteit en zwangerschap.
- We zien in het initiatief 'Waardig Ouder Worden' van onder andere de ChristenUnie het juiste alternatief om op in te zetten tegenover het wetsvoorstel 'Voltooid Leven'.
- We zijn voorstander van het verbod op kweekembryo's.

Onderwijs

Goed onderwijs stelt ons in staat om breed onderlegd de samenleving binnen te stappen en bereidt ons voor om zelf zo goed mogelijk bij te dragen aan de samenleving. Niet alleen voor onszelf, maar ook voor onze directe omgeving en de bredere maatschappij. Ons onderwijsstelsel staat onder druk. De positie van studerende jongeren is momenteel erg beklemmend. Los van de financieringswijze schiet ook de financieringsomvang tekort: het hoger en universitair onderwijs heeft structureel meer investeringen nodig, en ook in het primair en middelbaar moet vooral de salariering aangepakt worden.

Daarnaast moet de huidige werkdruk in het onderwijs stevig teruggedrongen worden. Er is vandaag de dag regelmatig discussie over het unieke en waardevolle onderwijsstelsel dat we bezitten in Nederland, met vrijheid voor de verschillende groepen in Nederland om via het bijzonder onderwijs kinderen groot te brengen met de eigen waarden. Perspectief erkent de uitdagingen daarvan, maar signaleert ook een disproportionele focus op dat wat fout gaat en een gebrek aan waardering voor de grote waarde die bijzonder onderwijs in zich draagt. Dat alles brengt ons onder andere bij de volgende standpunten:

- De studiefinanciering moet worden verhoogd naar € 550 maandelijks, met een aanvullende beurs van maximaal € 200.
- Er komt een hogere compensatie voor de leengeneratie, bijvoorbeeld in de vorm van een aanzienlijk geldbedrag of in wettelijk geregeld specifieke voordelen op gebied van hypotheek of arbeid.
- Er wordt meer geïnvesteerd in het hoger onderwijs, waarbij de vaste voet ook moet toenemen in relatieve waarde ten opzichte van de flexibele voet.
- Salarissen in het primair en middelbaar onderwijs moeten zoveel mogelijk aan elkaar gelijk zijn.
- Het beroep van docent moet aantrekkelijker gemaakt worden. Daarom blijven werkdrummiddelen ruimhartig beschikbaar om de werkdruk aan te pakken en moeten de loopbaanperspectieven in het onderwijs verbeterd worden.
- De onderwijsvrijheid zoals geformuleerd in artikel 23 van de Grondwet blijft geheel intact, met daaraan gekoppeld een meer uitgebreide burgerschapsopdracht en nadrukkelijker beleid van scholen om de veiligheid van ieder individueel kind te garanderen.

Mensenrechten & Internationale rechtsorde

Mensenrechten zijn een reflectie van de universele menselijke waardigheid en omvatten rechten waar iedereen aanspraak op kan maken ongeacht herkomst, nationaliteit, religie, geslacht, wettelijke status of andere kenmerken. Juist vanuit het geloof dat de mens naar Gods beeld is geschapen, is het cruciaal om onze medemens waardig te behandelen. Mensenrechten bieden bescherming tegen misbruik van de rechtsstaat en de tirannie van de meerderheid. Ze zijn noodzakelijk en onvervreemdbaar, zodat iedereen vrijheid heeft van geweten, meningsuiting, godsdienst en politieke activiteiten. De bescherming van mensenrechten omvat individuele en collectieve rechten, en gaat zowel over rechten als plichten. Op het internationale speelveld moet Nederland mensenrechten zowel in officiële diplomatieke betrekkingen als 'achter de schermen' bevorderen, zonder daarbij te vervallen in superioriteitsdenken. De Nederlandse staat heeft een grondwettelijke en morele plicht om de internationale rechtsorde te bevorderen. Dat betekent dat politieke macht niet absoluut is maar gebonden aan internationaal recht. Nederland mag niet enkel koopman of dominee zijn, maar economische belangen moeten humanitaire belangen borgen.

Ontwikkelingssamenwerking

Ontwikkelingssamenwerking is belangrijk als katalysator voor ontwikkeling. In lijn met internationale afspraken besteedt Nederland daarom minstens 0.7 procent van het BNI aan ontwikkelingssamenwerking, waarbij kosten voor de opvang van asielzoekers in Nederland hier nadrukkelijk buiten vallen. Effectieve ontwikkelingssamenwerking begint echter in Nederland. Belastingontwijking via ons land en het sluiten van belastingverdragen die ongunstig zijn voor ontwikkelingslanden moeten tot het verleden gaan behoren. Er liggen grote kansen voor het bedrijfsleven in ontwikkelingslanden én Nederland om gezamenlijk ontwikkeling te stimuleren. Voorwaarde hierbij is dat handel eerlijk en duurzaam is. Naast samenwerking met het bedrijfsleven wordt er ook samengewerkt met lokale maatschappelijke organisaties. Zowel politiek als financieel wordt het maatschappelijk middenveld versterkt ter bevordering van de democratie en een inclusieve samenleving.

De klimaatcrisis treft ontwikkelingslanden onevenredig hard. Nederland moet in internationaal verband en in bilaterale relaties financiële middelen en expertise in blijven zetten voor het beperken van klimaatverandering (mitigatie), het aanpassen aan al bestaande klimaatverandering (adaptatie) en het ondersteunen van landen die te maken krijgen met de impact van klimaatverandering (verlies en schade). Aangezien Nederland als ontwikkeld en geïndustrialiseerd land een aanzienlijke bijdrage levert en heeft geleverd aan klimaatverandering, is het noodzakelijk dat het zich op deze drie punten in blijft zetten. Ook de internationale strijd tegen ontbossing en milieuvervuiling krijgt bijzondere aandacht.

Daarom komen we tot onder andere de volgende standpunten:

- Nederland moet minstens 0.7% van het BNI aan ontwikkelingssamenwerking besteden, waarbij kosten voor de opvang van asielzoekers in Nederland hier nadrukkelijk buiten vallen.
- Belastingontwijking via ons land moet onmogelijk worden gemaakt.
- Belastingverdragen die ongunstig zijn voor ontwikkelingslanden dienen tot het verleden te behoren.
- De Europese markt moet toegankelijker worden voor ontwikkelingslanden. Daarbij komt er meer ruimte voor tijdelijke en op ontwikkeling gerichte arbeidsmigratie naar de EU.
- Al het overheidsbeleid moet worden getoetst aan de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDGs) van de VN.
- Het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden moet zowel politiek als financieel versterkt worden ter bevordering van de democratie en een inclusieve samenleving.

Europa

De Europese Unie heeft door vergaande economische samenwerking 75 jaar vrede weten te behouden binnen haar grenzen. De internationale vrijhandel heeft voor veel economische groei gezorgd. Helaas is deze groei niet altijd eerlijk en duurzaam, gezien de uitbuiting van arbeiders, uitputting van grondstoffen, milieuvervuiling en klimaatverandering. Inmiddels vindt er in de EU een omslag plaats van een nauwe focus op groei naar een bredere bloei en deze moet verder ontwikkeld worden. De EU is meer dan alleen een interne markt. De markt was altijd bedoeld als middel om recht en vrede te bewerkstelligen. In eerste instantie binnen Europa, maar wetgeving op het gebied van 'due-diligence' en Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) stelt de bureaucratische en economische macht van de EU in staat om ook vrede en recht buiten Europa te bevorderen.

De competenties van de EU zijn sinds haar oprichting enorm toegenomen, maar we constateren dat de democratische controle hierbij is achtergebleven. Hierdoor voldoet de EU onvoldoende aan haar vertegenwoordigende functie. Daarom willen we de wetgevende en controlerende macht van het Europees Parlement versterken en transparantie rondom Europese besluitvorming vergroten. Omdat deelname aan de EU de welvaart en stabiliteit in toetredende landen en de geopolitieke invloed van de EU vergroot staan we positief tegenover uitbreiding van de Unie. Daarbij moeten toetredende landen wel voldoen aan rechtsstatelijke en financiële eisen en ook het Europese wetgevingspakket hebben overgenomen.

Wat betreft het Europees monetair beleid vindt Perspectief het belangrijk dat de Europese regels voor begroting en staatsschuld van lidstaten worden nageleefd. De Europese Commissie moet de lidstaten controleren en waar nodig sancties opleggen. Verder herkent Perspectief dat economische hervormingen nodig zijn in Europese landen zodat ze tegen een stootje kunnen bij crises. Maar niet alleen in EU-lidstaten zijn hervormingen nodig, ook binnen de financiële sector. De gezamenlijke munt waarderen wij voor haar gemak en haar voordeel bij handel en export.

- Het Europees Parlement moet de mogelijkheid krijgen om Eurocommissarissen individueel naar huis te sturen.
- De voorzitter van de Europese Commissie moet verkozen worden vanuit de door het Europees Parlement aangedragen 'Spitzenkandidaten'.
- Om andere landen effectiever te kunnen aanspreken, corrigeren en straffen met sancties bij mensenrechtenschendingen moet het EU-buitenlandbeleid op basis van gekwalificeerde meerderheden bepaald worden.
- Voor Turkije zien wij op dit moment geen plek in de EU.
- Boeren hebben financiële ondersteuning van de EU nodig om de transitie te maken naar duurzame landbouw. Hiertoe dient het Europese mededingingsrecht te worden aangepast.
- Er moet een Europese langetermijnvisie komen voor het gebruik van de Noordzee om een balans te vinden tussen de verschillende wensen van visserij, windenergie en natuurgebieden.
- De EU moet pulskorvisserij toestaan.
- Nederland werkt aan belastingtransparantie en een gelijk speelveld met andere lidstaten.
- Wij zijn geen voorstander van Europese obligaties.
- Vrijhandelsakkoorden moeten voldoen aan mensenrechtelijke, rechtsstatelijke, sociale en ecologische voorwaarden.

Europa

- Nederland en Europa zetten zich in voor wetgeving op het gebied van 'due- diligence' en Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO).
- Europese regels voor begroting en staatsschuld van lidstaten worden nageleefd.
- De Europese bankenunie (gelijke regelgeving in de EU voor banken) is belangrijk voor meer stabiliteit bij crises.
- Een Europees depositogarantiestelsel (bescherming van tegoeden bij het faillissement van een bank) kan pas volgen als er goed toezicht wordt gehouden en een goed werkend resolutiemechanisme tot stand is gebracht.
- Het Gezamenlijke Landbouwbeleid (GLB) moet beter worden geregeld. Belangrijke factoren voor een duurzame landbouw als grondgebondenheid, biologische gewasbescherming, stikstofvastlegging (groenbemesting), kringlooplandbouw en korte ketens krijgen een prominenter rol. Hierbij moet worden ingezet op de doelen die een boer behaalt, in plaats van het aantal hectare dat een boer heeft.
- We zijn voor meer defensiesamenwerkingen binnen Europa, zoals regionale samenwerkingsverbanden en de EU-defensie-industrie. Wel zijn we voorlopig tegen een federale, Europese defensie.

Israël & Palestina

PerspectieF voelt zich vanuit het geloof verbonden met het Joodse volk en met de christelijke Palestijnse gemeenschap in Israël en de Palestijnse gebieden. Verzoeningsprojecten van onderop kunnen Joodse en Palestijnse gemeenschappen bijeenbrengen en een belangrijk onderdeel van de vrede zijn. Vrede in het Midden-Oosten blijft ons ideaal. Een tweestatenoplossing tussen Israël en de Palestijnse Autoriteit (PA) draagt daaraan bij. Dit kan alleen wanneer alle betrokken partijen de wapens neergelegd hebben en samen gaan overleggen. De staat Israël dient het illegale nederzettingenbeleid te stoppen en terug te draaien. Om de tweestatenoplossing dichterbij te brengen moet de PA zich gaan inzetten voor stabiliteit, van waaruit een democratie groeit. Ook moet het de controle krijgen over de Westelijke Jordaanoever als de Gazastrook zoals opgesteld in de Oslo akkoorden. Daarnaast moet de PA al het mogelijke doen om terrorisme en antisemitisme te bestrijden. Een vredesoplossing wordt eerder gevonden als ook de PA zich tot stabiele democratie ontwikkelt.

In het belang van vrede en recht moeten we als Nederland, en ook als EU, onderscheid kunnen maken tussen het Joodse volk en de regering van Israël. Onze verbondenheid met het Joodse volk en constructieve kritiek op de regering van Israël sluiten elkaar niet uit. Zowel Israëliërs als Palestijnen moeten eerlijk behandeld worden. Samenwerking met en kritiek op beide partijen moeten allebei mogelijk zijn. Internationaal recht en menselijke waardigheid zijn de kaders voor recht, vrede en samenwerking. Internationale organisaties moeten Israël en de PA gelijk behandelen en niet selectief bestraffen of bekritisieren. We juichen de normalisatie van betrekkingen tussen Israël en verschillende Arabische staten toe.

PerspectieF zet zich in voor een gedeeld toekomstperspectief voor Israëli's en Palestijnen. Echt samenleven is pas mogelijk wanneer er hoop is voor nieuwe generaties. Daarom blijven we initiatieven steunen die polarisatie en radicalisering tegengaan en die bouwen aan een leefbare toekomst voor Israëlische en Palestijnse jongeren.

In het licht van het bovenstaande staan we voor de volgende standpunten:

- We juichen verzoeningsprojecten toe die de vrede tussen Israëliërs en Palestijnen bevorderen.
- We zijn voorstander van een tweestatenoplossing.
- Israël moet zijn illegale nederzettingen terugdraaien en de PA moet terrorisme en antisemitisme bestrijden.
- In het scenario van een tweestatenoplossing moeten alle betrokken partijen moeten zich houden aan het internationaal recht.
- Hoop doet leven. We blijven als jongeren ons inzetten voor een toekomstperspectief voor Israëlische en Palestijnse jongeren.

Migratie & Asiel

PerspectieF wil vluchtelingen in de eerste plaats benaderen vanuit de Bijbelse oproep tot barmhartigheid, niet vanuit een veiligheidsdiscours waarin vluchtelingen vooral worden gezien als een potentieel risico voor de veiligheid. Geweld, onderdrukking en hongersnood leiden nog altijd tot veel vluchtelingen. We zien de ongelijkheid en het onrecht in de wereld, wanneer bootvluchtelingen verdrinken en opvanglocaties mensonterend zijn. We willen dit bij de bron aanpakken. Mensen verlaten niet zomaar huis, haard en familie.

De primaire oorzaak moet gezocht worden in een combinatie van armoede, onderdrukking en geweld, een combinatie die veel voorkomt in kwetsbare landen. Samen met andere Europese landen werkt Nederland aan programma's die overheidshervormingen stimuleren om deze landen veiliger en democratischer te maken en de toegang tot het recht voor de bevolking te vergroten. Het asiel- en migratiebeleid moet daarom Europees benaderd worden. Nederland en de EU moeten zich actief opstellen om een einde te maken aan demensonterende situaties in de Europese asielopvang.

Overheid én asielzoekers zijn gebaat bij snelle procedures waarin zorgvuldig en rechtvaardig beslist wordt over de asielaanvraag. Hierdoor zitten mensen korter in de opvang, verkeren ze korter in onzekerheid en worden kosten bespaard op de opvanguitgaven.

Om arbeidsmigratie beter te reguleren en irreguliere immigratie te voorkomen zijn wij voorstander van circulaire migratie. Mensen verlaten dan tijdelijk het land van herkomst, om in Nederland te gaan werken in sectoren waar arbeidstekorten zijn. Migranten verwerven inkomen en nieuwe kennis, die ze na een bepaalde periode weer mee terug naar het thuisland nemen. Zo blijft het land van oorsprong een brain drain bespaard.

We staan daarom onder andere voor de volgende standpunten:

- Vluchtelingen moeten in de eerste plaats vanuit de Bijbelse barmhartigheid benaderd worden.
- Nederland waarborgt de rechten van asielzoekers. We voeren de internationale verplichtingen in het Vluchtelingenverdrag en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens uit.
- Het asiel- en migratiebeleid is een Europese uitdaging en moet daarom Europees opgelost worden.
- De overheid moet het recht op opvang voor asielzoekers vanaf binnenkomst tot het moment van toelating of uitzetting waarborgen.
- Illegaliteit wordt niet strafbaar gesteld.
- We zetten in op effectief terugkeerbeleid. Als de overheid dit nalaat of als een land van herkomst niet meewerkt, komt deze uitgeprocedeerde asielzoeker na bepaalde tijd in aanmerking voor een verblijfsvergunning.
- De overheid moet aannemelijk maken dat er geen mensenrechtenschendingen plaatsvinden in het land van terugkeer. Als er serieuze aanwijzingen zijn dat uitzetting te gevaarlijk is en zaken aanhangig zijn ter beoordeling bij de rechter, moet er gewacht worden met uitzetting.
- PerspectieF is voorstander van circulaire migratie.

Migratie & Asiel

- In het handhaven van de migratiestromen in Europa is Frontex een belangrijke schakel. Nederland en de EU hebben een verantwoordelijkheid om te zorgen dat Frontex een hoge ethische norm waarborgt in het veilig houden van de Europese grenzen.
- PerspectieF keurt de vermeende wanpraktijken van Frontex in de Balkan en Griekenland ten zeerste af en vindt dat er streng moet worden gecontroleerd op hoe Frontex acteert in de grensgebieden.
- De overheid moet asielzoekers betere toegang geven tot de arbeidsmarkt. Asielzoekers moeten recht krijgen op tijdelijke arbeidscontracten, waarbij passend werk aangeboden wordt. Dit draagt bij aan het inburgeringstraject, zingeving, verbinding met de maatschappij en het verlaagt de kans op criminaliteit.

De wereld verandert en dus ook de taken van de krijgsmacht. Waar het de afgelopen twintig jaar belangrijk was om terroristen te bestrijden, wordt nu het traditionele afschrikingsbeleid weer belangrijker. Uiteindelijk moet de krijgsmacht de drie hoofdtaken kunnen uitvoeren: het eigen grondgebied en dat van bondgenoten verdedigen, de internationale rechtsorde en stabiliteit beschermen en bevorderen en de overheid ondersteunen bij rechtshandhaving, rampenbestrijding en humanitaire hulp, nationaal en internationaal. Jarenlange bezuinigingen hebben ertoe geleid dat Defensie nu niet in staat is om deze taken uit te voeren.

Wapens zijn nodig om de defensietaak uit te oefenen en het kwaad in de wereld te bestrijden. Maar dezelfde wapens veroorzaken een hoop ellende op deze aarde. Een ideale situatie is een wereld zonder wapens, zeker als het gaat om massavernietigingswapens. Helaas moeten we de realiteit onder ogen zien dat de technieken voor deze wapens voorhanden zijn en daarmee een totale afschaffing van deze wapens niet haalbaar is. We kunnen niet het risico lopen dat landen als Iran wel kernwapens hebben en NAVO-landen niet. Het is daarom ook van het grootste belang dat nucleaire wapens niet in de handen komen van de verkeerde leiders.

Daarom komen we onder andere tot de volgende standpunten:

- De krijgsmacht moet in staat zijn om zijn drie hoofdtaken uit te voeren.
- Nederland moet voldoen aan de NAVO-norm, door 2% van het BBP uit te geven aan defensie.
- Toekomstige militaire missies moeten minimaal voldoen aan de internationaalrechtelijke eisen. Bij voorkeur ligt er een VN-mandaat.
- De Nederlandse politiek moet eerlijk zijn richting haar burgers bij toekomstige missies.
- Bij uitzending van Nederlandse eenheden moet Nederland nauw betrokken worden bij de internationale besluitvorming. Taken en bevoegdheden moeten vooraf duidelijk zijn vastgelegd. Voor uitzending van eenheden moet de missie een kans van slagen hebben en moeten de militairen, ook bij humanitaire missies, voldoende toe- en uitgerust zijn.
- Nederland zet zich in voor het voorkomen van een bewapeningswedloop en voor een betere controle op de wapenindustrie en de (internationale) wapenhandel.
- De controle op lichte wapens moet vergroot worden, bijvoorbeeld door corruptie in kwetsbare landen te bestrijden en de administratieve controle op deze wapens te verbeteren.
- Nederland houdt als lid van de NAVO vast aan de nucleaire afschrikingsdoctrine.
- De Nederlandse regering moet zich in internationaal verband inzetten voor een sterke vermindering van kernwapens, biologische en chemische wapen in de wereld en het stimuleren van 'no-first-use' policies.

Digitale zaken

Er zijn veel technische innovaties die ons helpen om efficiënter, slimmer of veiliger te werken en leven. Naast verbeteringen die digitalisering met zich meebrengt, zijn er ook veel nadelen waar we op dit moment onvoldoende zicht op hebben. De afgelopen tijd is gebleken dat we kwetsbaar zijn voor cyberaanvallen en storingen, bijvoorbeeld tijdens de enorme hack van de politie eind september 2024. We moeten onze burgers en zeker onze medewerkers kunnen beschermen tegen dit soort aanvallen. Ook blijkt dat lang niet iedereen meekomt in de digitale innovatie, wat zorgt voor grote verschillen in informatie die verschillende bevolkingsgroepen tot hun beschikking hebben. De bescherming van grondrechten in de digitale samenleving heeft aandacht nodig.

- De overheid gaat een leidraad opstellen aan de hand waarvan instellingen in de publieke sector veiliger om kunnen gaan met digitale privégegevens van burgers. Ook gaat zij de digitale toepassingen van differentiatie beter monitoren. (Deze zin wordt weggehaald uit het hoofdstuk Justitie en Veiligheid.)
- Uiterlijk 2026 moet Nederland haar versie van de EU digital identity wallet uitbrengen, dit is al verplicht. Wij zijn voor de ontwikkeling van deze wallet, maar willen dat hierin ook rekening gehouden wordt met niet-standaardgebruikers.
- Er moet een methode komen om de leeftijd van gebruikers te verifiëren, zodat minderjarigen effectief geweerd kunnen worden van services zoals Buy Now, Pay Later (BNPL) en bepaalde functies op sociale media. Hiernaast wordt dataverzameling en profielvorming van minderjarigen verboden.
- Wij zijn voor een uitbreiding van de Autoriteit Persoonsgegevens tot toezichthouder Digitale Veiligheid. Hierbij willen we specifiek aandacht voor kinderen en jongeren.
- Om algorithm bias te voorkomen, moet inzichtelijk gemaakt worden welke data gebruikt wordt om AI-beslismodellen te trainen. Er moet een duidelijk belang zijn van de data bij het soort beslissing dat gemaakt wordt. De overheid wordt verplicht uitleg te geven over besluiten wanneer dit gevraagd wordt, ook bij geautomatiseerde besluiten.
- De implementatie van dit soort modellen bij processen zoals de toekenning van toeslagen mag alleen gebeuren onder toezicht van een orgaan met inhoudelijke kennis en kennis van AI-ethiek.
- Social mediabedrijven moeten gedwongen worden om sociale media minder verslavend te maken en aan gebruikers meer controle te geven over het gebruik van de apps. Dit vergt verdere Europese regelgeving en afspraken en betere handhaving van bestaande regels.
- De zeer complexe ICT-omgeving van de overheid en belastingdienst moet op een duurzame manier geïntegreerd worden in het moderne landschap. Tegelijkertijd moeten studenten en werkenden weer gemotiveerd worden tot gebruik van COBOL, zodat we het oplopende tekort aan kennis op kunnen vangen.
- Als partij die veel waarde hecht aan de waarheid, zien we het opzettelijk verspreiden van desinformatie als een van de grote gevaren voor democratieën wereldwijd. Daarom steunen we factcheckers en initiatieven om de verspreiding van desinformatie door binnen- en buitenlandse actoren in te dammen. Deze initiatieven moeten wel recht doen aan de vrijheid van meningsuiting, persvrijheid en ieders recht op privacy.

DURF TE
hopen